

เห็นอะไรจากคลื่นยักษ์สึนามิ

ระพี สาคริก

เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ขณะที่ผู้เขียนกำลังเอนหลังพักผ่อนอยู่ที่บ้าน แต่ความคิดก็ไม่ได้หยุดนิ่ง เพียงแต่นำมาใช้พิจารณาค้นหาความจริงจากสิ่งต่างๆ ซึ่งชีวิตตนเองผ่านพ้นมาแล้ว เชื่อมโยงถึงสิ่งที่อยู่รอบตัวในปัจจุบัน มีเสียงโทรศัพท์มือถือดังขึ้นสองสามครั้งจึงหยิบขึ้นมารับ

ปรากฏว่าเป็นเสียงจากลูกสาวซึ่งโทรมาถามว่า “คุณพ่อดูโทรทัศน์หรือเปล่า ขณะนี้กำลังเกิดเรื่องใหญ่มีคนเจ็บคนตายมากมายในภาคใต้” ผู้เขียนนึกไปถึงปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก่อนอื่น ช่วงหลังจึงทราบว่ามีเหตุการณ์คลื่นลูกใหญ่ๆ จากฝั่งทะเลอันดามันพัดเข้าฝั่งในภาคใต้หลายจุด

จากนั้นจึงติดตามรายงานข่าวอย่างต่อเนื่องมาตลอด ทำให้ทราบผลกระทบจากความร้ายแรงของคลื่นยักษ์ที่กล่าวถึง มันปรากฏออกมาเป็นภาพซึ่งขยายออกไปอย่างกว้างขวาง แม้แต่จำนวนคนเจ็บล้มตายก็พบความจริงว่ามีตัวเลขเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

หวนกลับไปนึกถึงเหตุการณ์ที่เกิดจากภัยธรรมชาติ ซึ่งเป็นผลกระทบ แม้เพียงประเทศไทยก็ยังได้รับติดตามมาในรูปแบบต่างๆ เช่น น้ำท่วม พายุไต้ฝุ่น ภูเขาถล่ม และอะไรต่อมิอะไรอีกหลายอย่าง

เรื่องเหล่านั้นทำให้มีการพูดถึงสังขธรรมกันว่า **เกิดจากคนมีความโลภอย่างไม่รู้จักจบสิ้น** ซึ่งแม้จะไม่เห็นด้วยสายตาสัจธรรมดา แต่ทุกคนมีสติปัญญาที่สามารถมองเหตุผลเชื่อมโยงถึงกันได้หมด ดังที่มีการนำเอาคำว่า **บูรณาการ** มากล่าวอ้างกันอยู่ในขณะนี้

ดังนั้น จึงช่วยให้มองเห็นภาพภัยอันตรายจากคลื่นยักษ์สึนามิครั้งนี้ ถึงความจริงที่ควรจะต้องเกิดจากอิทธิพลผลกระทบโดยกิเลสของคน แม้จะผ่านพ้นมา

นานแค่ไหน นอกจากนั้นหลายคนอาจคิดว่า เราทำเพียงนิดหน่อยมันไม่น่าจะเกิดเรื่องใหญ่โตถึงขนาดนั้น ความคิดลักษณะนี้คือผู้ที่ตกอยู่ในความประมาท โดยที่คิดว่า ของเล็กน้อยไม่สำคัญ หาได้มองการณ์ไกลเลยไปถึงสัจธรรมที่กล่าวไว้ว่า ของเล็กน้อยแม้เพียงนิดเดียวก็เป็นพื้นฐานสำคัญของสิ่งใหญ่ๆ

ผู้เขียนเคยกล่าวไว้หลายหนว่า แม้เม็ดดินเม็ดทรายเพียงนิดเดียว เราก็ไม่ควรดูถูกหากมองความสำคัญที่คุณค่าน่าจะเท่ากับภูเขาสูงใหญ่ๆ การคิดว่าของนิดเดียวไม่สำคัญ จึงน่าจะเป็นความจริงจากใจของบุคคลผู้ตกอยู่ในความประมาทขาดสติ ทำให้มีความคิดอย่างที่เราเรียกกันว่า “เอาแต่ได้ด้านเดียว” ซึ่งเป็นนิสัยของคนเห็นแก่ตัว

ในปัจจุบันน่าจะเห็นความจริงได้ว่า ผู้ที่บอกว่าต้องการพัฒนาประเทศชาติ แต่ดูถูกเด็กและคนระดับล่างซึ่งทำงานอยู่กับพื้นดิน โดยคิดว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย บุคคลประเภทนี้ในปัจจุบันมีมาก จึงทำให้เกิดนิสัย “หน้าใหญ่ใจโต” หรืออาจกล่าวได้ว่า “ไม่รู้จักประมาณตน” คงมุ่งไปมองระดับโลกด้านเดียว

สิ่งที่กล่าวมาแล้วมีผลทำให้ การพัฒนาชนบทและการพัฒนาการศึกษา ประสบกับความล้มเหลวมาโดยตลอด เพราะคนยิ่งเติบโตขึ้นมาบนพื้นฐานสิ่งแวดล้อมภายนอก ส่วนใหญ่มักลืมตัว หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า “มีวิญญาณลงไม่ถึงพื้นดิน ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดชีวิตตัวเอง” จึงทำให้คุณภาพของคนตกต่ำมากยิ่งขึ้น

หวนกลับมาพิจารณากรณีคลื่นยักษ์สึนามิที่เกิดขึ้นในจังหวัดภูเก็ต แถบฝั่งทะเลอันดามันซึ่งความเสียหายเน้นหนักอยู่ที่จังหวัดระนอง พังงา กระบี่ และภูเก็ต

ผู้เขียนเคยชี้ถึงเหตุผลที่เชื่อมโยงกันลงไปสู่ความลุ่มลึก ทำให้เห็นว่าเป็นโลกใบนี้มันก็มีขอบเขตจำกัด แต่คนซึ่งถือว่าตัวเองมีอิทธิพลคิดค้นคว้า

ทางวิทยาศาสตร์ได้นำผลมาใช้เป็นเครื่องมือเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของโลก ดังจะเห็นได้ว่าสินแร่ซึ่งอยู่ในดินเป็นจำนวนมากได้ถูกขุดมาใช้ประโยชน์ที่ละน้อยจนกระทั่งขณะนี้หลายแห่งหมดไปแล้ว แต่นักวิทยาศาสตร์รุ่นก่อนเคยชี้พลังรวมไว้ว่า **สินแร่ไม่สูญสลายไปจากโลก** ทำให้มีความเข้าใจว่าการเปลี่ยนทิศที่เปลี่ยนทางซึ่งธรรมชาติจัดไว้ให้อยู่อย่างมีสมดุล แม้สินแร่จะหมดไปจากตรงนี้ แต่มันก็ถูกแปรรูปอีกทั้งย้ายไปเพิ่มน้ำหนักอยู่ที่อื่น

ภูเขาสูงใหญ่ๆ ได้ถูกทำลายแปรสภาพไปเป็นสิ่งก่อสร้างอยู่ในเมือง ยังมีอีกหลายสิ่งหลายอย่างมีผลทำให้ธรรมชาติของโลกซึ่งอยู่บนพื้นฐานทางฟิสิกส์ อีกทั้งเชื่อมโยงไปถึงสมดุลของตัวเองรวมถึงสมดุลทางด้านดาราศาสตร์ มีการเปลี่ยนแปลง อย่างที่เรียกกันว่า **“คนทำไปเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์”**

ข้อความประโยคนี้นี้หลายคนอาจไม่เข้าใจว่า **“คนไม่รู้อะไร”** ทั้งๆที่มีปริญญาสูงๆ อีกทั้งถูกเรียกว่านักวิทยาศาสตร์ผู้เก่งกล้าสามารถ คำตอบก็คือทำไปโดยไม่รู้สึกตัว เพราะมีความโลภเป็นสรณะ

หากคนละความโลภได้มากเท่าไร แม้แต่ของขนาดเล็กๆ และละเอียดย่อมยังรู้ความจริง และเห็นความสำคัญเชื่อมโยงไปถึงของใหญ่จึงไม่คิดดูถูกและไม่ทำลายสิ่งต่างๆ

ขณะนี้เรากล่าวกันว่า **ธรรมชาติขาดสมดุล** นอกจากนั้นยังนิยมเอามากล่าวกันอย่างกว้างขวาง ผู้ที่รู้จริงคงมีไม่มากนัก นอกจากนั้นน่าจะเป็นคนที่กล่าวตามกันไปหรือเชื่อเพราะยึดติดผู้อื่น ซึ่งมีจำนวนมากกว่า แท้จริงแล้วคือสิ่งที่อยู่ในใจมนุษย์นั่นเอง เพราะขาดสมดุลจึงขาดความละเอียดรอบคอบที่จะนำมาพิจารณาและปฏิบัติกับสิ่งต่างๆ ติดตามมาด้วย

หากมนุษย์ไม่เห็นได้แต่เพียงสายตาที่อยู่กับร่างกาย แต่สามารถมองเห็นได้ด้วยจิต ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวควรจะเป็นเกิดจากการ**หยั่งรู้เหตุผล** แม้พิจารณาวัตถุซึ่งมีขนาดเพียงน้อยนิด แต่ถ้าจิตใจไม่โลภย่อมเห็นความจริงได้

ว่า แม้เม็ดดินเม็ดทรายเม็ดเล็กๆเพียงเม็ดเดียวก็ควรจะมีค่าสำคัญเท่ากับ
ภูเขาสูงใหญ่ๆ

หวนกลับมาติดตามเหตุการณ์ที่ก่อความเสียหายซึ่งหลายคนเห็นว่า
ใหญ่หลวง เช่น วัตถุถูกทำลายมากมาย อีกทั้งนำมาตีมูลค่าเป็นล้านบาท
นอกจากนั้นชีวิตคนจำนวนเป็นพันเป็นหมื่นจำเป็นต้องสูญเสีย สิ่งนี้ผู้ที่เติบโตขึ้น
ไปสู่ด้านบนควรสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าที่อยู่ภายในจิตใจ โดยไม่นำเอาชีวิตคน
มาเทียบกันเศรษฐกิจและเงินตรา ซึ่งหลายคนควรจะรู้ว่า **“ชีวิตคนแม้คน
เดียวหากนำมาแลกเปลี่ยนกับเงินตราก็ล้านบาทก็แล้วแต่ มันคนละ
ด้านกัน”**

การคิดแบบนี้หากมองย้อนกลับย่อมเห็นได้ว่า บุคคลผู้คิดมีรากฐาน
จิตใจที่ดูถูกคุณค่าของผู้อื่น อีกทั้งสามารถอ่านได้ว่าเป็นคนที่มีความโลภและ
ความเห็นแก่ตัวสูงมาก

บุคคลลักษณะนี้ไม่ว่าจะคิดสร้างสรรค์อะไรก็ตาม ผลที่ปรากฏย่อมมี
แนวโน้มทำลายทุกสิ่งทุกอย่าง เนื่องจากผลจากการปฏิบัติของตนสะท้อนให้
เห็นผลซึ่งทำลายคุณค่าของสิ่งที่อยู่ในรากฐานจิตใจตัวเอง

หลังจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ผ่านพ้นมาถึงระยะหนึ่ง ปรากฏว่ามีผู้คน
ทั้งไทยและเทศเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ส่วนทางการก็ได้ประกาศที่จะฟื้นฟู
ความเสียหายอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะเน้นความสำคัญไปยังการท่องเที่ยว

ประเด็นดังกล่าว ผู้เขียนมองเห็นความจริงมานานแล้วว่า การท่องเที่ยว
ที่เห็นแก่เงินน่าจะเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งซึ่งเกิดจากความไม่รู้ เนื่องจากเงินเป็น
สิ่งสมมติที่มีผู้คนท่องถิ่นยึดติดรุนแรงยิ่งขึ้น ดังได้กล่าวมาแล้วว่า **คนที่ลืมหัด
อยู่ในสันดาน มักหลงยึดติดอยู่กับสิ่งสมมติมากกว่าความสามารถใน
การมองเห็นความจริง**

ความจริงที่กล่าวถึงย่อมมีสองด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญควรได้แก่ ความจริงที่อยู่ในใจคน เริ่มต้นจากจิตใจตนเอง อีกด้านหนึ่งคือความจริงซึ่งอยู่ด้านนอก

การเรียนรู้ความจริงให้ถึงรากฐานควรเริ่มต้นจากความจริงซึ่งอยู่ด้านนอก หากไม่เริ่มต้นจากสิ่งสมมติที่ส่งผลกระทบทำให้รู้สึกได้ถึงปัญหามาก่อน ย่อมไม่อาจเห็นความจริงซึ่งเป็นของจริงภายในรากฐานจิตใจตนเองได้

เหตุการณ์ครั้งนี้ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจในการเรียนรู้ของบุคคลผู้หยั่งรู้ความจริงจากใจตนเองได้ลึกซึ้งถึงระดับหนึ่ง ช่วยให้สามารถมองเห็นความจริงบนทิศทางนี้ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่มีคนตายเป็นจำนวนมาก แม้พยายามค้นหาให้พบ เพราะพี่น้องเครือญาติรวมทั้งเพื่อนฝูงต้องการค้นหาศพ แม้แต่พ่อแม่ที่สูญเสียลูก รวมทั้งในมุขกลับ ลูกซึ่งยังมีชีวิตอยู่แต่สูญเสียพ่อแม่ย่อมมีด้วยเช่นกัน

หากติดตามข่าวและภาพทางโทรทัศน์ ซึ่งทำให้เห็นว่ามีคนไปค้นหาศพ แต่ก็ยังไม่สร้างความรู้สึกที่ลึกซึ้งอย่างการลงไปสัมผัสด้วยตนเอง

ผู้เขียนกล่าวกับหลายคนว่า การลงไปสัมผัสและร่วมทำงานอยู่ในสภาพใกล้ชิดกับเหตุการณ์ดังกล่าว หากมีความจริงใจย่อมได้รับการอบรมธรรมะจากโรงเรียนหรือวัดที่เป็นของจริง

บางคนย้อนถามกลับมาว่า เพราะเหตุใดจึงมองเห็นภาพเช่นนั้น ทำให้รู้สึกว่าคนในยุคปัจจุบันเป็นจำนวนมากนิยมเรียนธรรมะจากสิ่งที่เป็นเครื่องมือสื่อการสอนความจริง แต่ใจตนเองยังไม่อาจหยั่งลงลึกซึ้งถึงความจริง ซึ่งอยู่ในใจตนเองได้

หลายคนไปร่วมกันทำงานอยู่ที่นั่น หรือไม่มีหน้าที่ซึ่งทางการสั่งให้ลงไปอยู่ที่นั่น มีผ้าปิดจมูก มีถุงมือและสิ่งอื่นๆ เพื่อป้องกันความรู้สึกของร่างกาย หากมองย้อนกลับย่อมเห็นได้ว่าคนเหล่านี้มียังรากฐานจิตใจที่ไม่สามารถสู้กับ

ความรู้ลึกซึ่งอยู่ในใจตนเองได้ เพราะสิ่งที่เห็นช่วยให้อ่านความจริงได้ว่า บุคคลดังกล่าวมีธรรมชาติซึ่งอยู่ในจิตใจที่ปฏิเสธความจริงซึ่งอยู่ในจิตใจตนเอง

สิ่งดังกล่าวเป็นโอกาสให้อ่านถึงสัจธรรมได้ว่า บุคคลเหล่านั้นยังขาดความจริงใจกับสภาพเหล่านั้น นอกจากนั้นลงได้ขาดความจริงใจกับสภาพดังกล่าว ย่อมรู้ได้ว่าแม้อยู่ในสังคม คนลักษณะนี้ก็ขาดความจริงใจต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยเช่นกัน

แม้จะกล่าวกันว่า **จงเปลี่ยนปัญหาให้เป็นโอกาส** แต่สิ่งที่พบเห็นก็ยังบอกให้รู้ว่าในทางปฏิบัติยังไม่สามารถเปลี่ยนปัญหาให้เป็นโอกาส หากนำประเด็นนี้มาพูดในที่ต่างๆ ย่อมแฝงไว้ด้วยความต้องการประโยชน์เพื่อตนเองอย่างที่เรียกกันว่า **“โทษณาตนเอง”** หรือไม่ก็อวดตัวว่าเป็นผู้รู้

สิ่งที่นำมาวิเคราะห์ถึงความจริงซึ่งอยู่ในใจคน ควรถือเป็นหลักในการเรียนรู้ หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่ารู้เท่าทันสิ่งอื่น อันควรถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้

ในยุคปัจจุบันคนส่วนใหญ่ซึ่งควรจะมีสองด้าน ด้านหนึ่งคือการเรียนรู้ ส่วนอีกด้านหนึ่งคือการรู้ทันผู้อื่น อันถือได้ว่ามีสมดุลอยู่ในรากฐานจิตใจตนเอง ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตของทุกคน แต่ปัจจุบันนี้คนส่วนใหญ่ขาดรากฐานหรือขาดการเรียนรู้ทันผู้อื่น

ดังจะเห็นได้ว่าผู้ที่เติบโตขึ้นไปสู่ด้านบน มักมีแนวโน้มซึ่งตนเชื่อว่าเป็นการพัฒนาและสร้างสรรค์ แต่แท้จริงแล้วกลับกลายเป็นสิ่งมอมเมาผู้อื่นให้ตกเป็นเครื่องมือรับใช้ตนมากกว่า สังคมจึงจำต้องตกอยู่ในสภาพที่ด้อยคุณภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับจนกว่าจะเกิดเหตุการณ์ซึ่งสอนตนเองที่รุนแรงและหนักหนายิ่งกว่านี้ขึ้นไปอีก

